

Zemře-li občan katolického vyznání doma, ohlásí se jeho úmrtí obvodnímu lékaři. Ten po ohledání vypíše úmrtní list. Zároveň se zařídí pohřeb u komunálních **služeb** města Chotěboře. Pan Kalina s pomocníkem přiveze autem rakev a mrtvého, kterého příbuzní už převlékli, uloží do rakve a odveze do kaple v Chotěboři, jejíž prostory se k těmto účelům používají.

Dají se natisknout parte, vyjedná se doba pohřbu a hrobař, rozešlou se telegramy se zprávou o úmrtí příbuzným, kteří bydlí mimo obec. Parte po obci roznese doručovatelka, nebo některý člen rodiny, nebo se sjedná mladší chlapec na roznášku. Někteří pozůstalí dávají parte do každého domu, jiní jen přátelům a známým. Všichni však na vývěsku Místního národního výboru.

Hrobaře měl Sobíňov a Bílek, který hřbitovem a farností přináležel k Sobíňovu, po dlouhá léta Rudolfa Starého čp. 23. Ten do vysokého stáří kopal hroby. Když už pro sešlost nemohl a odstěhoval se do útulku, nastoupil tuto funkci hrobař z Horního Studence, Jaroslav Joska. Nový hrobař také zavedl lepší a důstojnější úpravu otevřeného hrobu, nežli byla za Rudolfa Starého. Vykopanou hlínu po stranách hrobu přikryje smrkovými větvíčkami a místo házení hrudek hlíny do hrobu, jak se dělo za Starého, nabízí v košíčku nasušené lístky květů, v létě čerstvé, nebo na drobno nasekané smrkové větvíčky. Také je slušněji oblečen, nežli býval starý hrobař a neopírá se o lopatu, jak činil Starý.

Pohřeb katolíka se samozřejmě vyjedná i s místním knězem, který se hodinou konání pohřbu přizpůsobí panu Kalinovi, neboť pohřební služba v Chotěboři má velký okruh vesnic a tedy i více pohřbů za den.

Když se má konat pohřeb přiveze se zemřelý v rakvi do domu smutku, kde zřízenci rakev vystaví otevřenou, buď v světnici, v chodbě, nebo ve verandě. Rodina, příbuzní se se zesnulým rozloučí a rakev se uzavře. Sousedí, kteří přicházejí před stanovenou dobou pohřbu již jen mohou postát u uzavřené rakve.

Zdejší lidé se loučí s mrtvým různě: věřící katolíci mrtvému, buď přímo na těle- např. čele, nebo nad ním udělají tři křížky, nebo když už je rakev uzavřena, tak na víku; a tiše se modlí. Viděl jsem i pohládit tvář, ruce zemřelého, dříve i docela líbal se mrtvý na čelo, tvář, ústa. To bylo asi před 30 roky.

V sousedních vesnicích, např. v Jitkově, přicházejí^{cí} sousedé vkládají do rakve svatě obrázky, takže mnohdy zesnulý je mimo hlavu jimi celý obložen. To dělá ponejvíce starší generace. Také tento zvyk mizí pro nedostatek obrázků, které se nyní netisknou.

V určenou hodinu vstoupí do místnosti, kde je rakev, kněz se zpěváky. Vykoná obřad podle nové liturgie a zpěváci zapějí nějakou, tzv. píseň pohřební. Když je obřad vykonán, muži- většinou z příbuzenstva, vynesou rakev s mrtvým, nohama napřed ven, do auta. Na prahu venkovních dveří rakev sníží a udělají s ní jako kříž. Tento úkon by měl naznačit, jak to dříve lidé dělali, když odcházeli z domu na nějakou cestu, křižovali se - také poslední požehnání na cestu, z které není návratu.

Když se rakev vkládá do auta hrají muzikanti, kteří také už hráli před příchodem kněze. Po vložení rakve do auta se řadí průvod. První jde nosič dřevěného křížku. Křížek je dřevěný, na dřevěné holi, černě natřený /při dětských pohřbech se nosil modře natřený/ s kovovým korpusem. Za nosičem křížku jde kapela, za ní kněz se zpěváky, pak jede auto se zemřelým, za autem nejbližší příbuzní a ostatní účastníci. Většinou po třech; ženy zvlášť, pak muži zvlášť, nakonec maminky s dětmi, a s kočárky. Všichni při hudbě jdou pomalým krokem ke hřbitovu. U vykopaného hrobu zřízenci složí s auta věnce, kytice a obloží jimi strany hrobu a na dvě silná prkna položí nad jámu rakev. Pak začne kněz se modlit a věřící lid s ním. Dále promluví o zesnulém k pozůstalým. Když je ještě jiný řečník, dává mu přednost.

Sbor zazpívá píseň a rakev se použítí do hrobu. Po zpěvu zahraje kapela, většinou zesnulým oblíbenou píseň, nebo- Zasviť mi ty slunko zlaté, Zelení hájové, Čechy krásné, Čechy mé.. ap.

Po zahrání písně kněz poděkuje lidem za účast a ohlásí, že hned po příchodu lidí do kostela se konají zádušní bohoslužby. Podá ruku nejbližším stojícím pozůstalým a vhodí na rakev - dříve tři hrudky hlíny, nyní tři hrstky lístků květin, neb zelené na drobné posekané smrkové větvičky. Po knězovi házejí hrstky zpěváci a příbuzní. Po nich další lidé ^{po} vhození podávají ruku pozůstalým se slovy: "Úpřímnou soustrast, nebo Potěš vás Pánbůh!"

Do kostela přijdou většinou jen pozůstalí, příbuzní a lidé, kteří chodí pravidelně na bohoslužby.

Po pohřbu do domu smutku jsou zváni příbuzní na občerstvení, které se skládá většinou z teplých párků a hlavně, když je to za chladného počasí, tak z kávy, čaje, likéru na zahřátí. Též někdy je pohoštění před pohřbem, těm vzdáleným, kteří přijedou dříve.

Dříve se konaly pohřby katolíků tak, že z domu zemřelého se šlo do kostela, kde byla mše a pak teprve na hřbitov. Rakev nosili sousedi, nebo se mrtvý vezl na voze, který byl tažený koňmi.

Pohřeb evangelíka v Sobíňově - /r. 1982./

Pohřeb evangelíka byl a je dodnes podobný jako u katolíka, jen s tím rozdílem: evangelický kněz vykoná obřad nad rakví před vchodem domu, na dvoře a průvod ke hřbitovu jde bez hudby. Na hřbitově kněz vystoupí na navršenou hlínu z hrobu a káže lidem.

Pohřeb bezvěrce v Sobíňově - / r.1982./

Dokud se lidé nedávali zpopelňovat byl to pohřeb velice smutný. Z domu zesnulého nesli, nebo vezli na hřbitov, kde nad rakví, někdo, něco promluvil o zásluhách, životě tohoto občana, rakev se pustila při hudbě do hrobu a lidé se rozešli domů. Nyní většina atheistů, i evangelíků a chladnějších katolíků se dává zpopelňovat v krematoriu v Pardubicích, nebo Jihlavě. Před pohřbem promluví v místním rozhlase, paní Krátká /MNV - věci pro občanské záležitosti/ o zemřelém a ohlásí kdy se bude konat rozloučení, pohřeb.

S občanem, který se dává zpopelňovat je rozloučení před budovou MNV, nebo v Havlíčkově Boudě ve smuteční síni, kam jednou účastníci zjednaným autobusem. Taktéž, když je mrtvý odvezen do Pardubic jeden tam jeden, nebo dva autobusy.

V rozhlase, paní Krátká promluví o každém zemřelém, z obce.

Zvyk v Havlíčkově Borové a Vojnově Městci

V těchto obcích se odedávna udržuje zvyk: nosiči, muzikanti, hrobař po uložení mrtvého do hrobu jdou do hospody, kde na útraty nejbližších pozůstalých jsou pohoštěni. Mnohdy, jak jsem slyšel vyprávět je mrtvý zapíjen dlouho do noci a mnohý z těchto "truchlících" se domů vrací vratkým krokem.

V Sobínově tento zvyk nebyl. Jen po pohřbu mladého, svobodného šli mládenci a družičky do hostince, kde při hudbě tančili. Pohoštění bývalo už u domu zemřelého - cukroví, likér. Toto pohoštění bylo jako připomínkou svatby, kdyby se jí zemřelý dožil.

Názory lidí na pohřby do hrobů a nebo žehem se liší. Při pohřbu na hřbitov je vždycky větší účast a tam se setkají příbuzní a přátelé, kteří se léta neviděli. Pak při průvodu po vsi - obec je rozlehlá - si lidé mohou ledacos říci. Jen někteří stále uspěchaní lidé si naříkají, že pohřeb dlouho trvá, zvláště, když se u hrobu sejde více řečníků.

Podle mého názoru, když je pohřeb na hřbitov dobře zorganizován a pietně proveden, nemůže se mu rovnat, mnohdy odbytý obřad v krematoriu. O zádušních bohoslužbách a krásných zpěvech při varhanách, v kostele ani nemluví, to všechno povznáší tak, že odchod z tohoto světa se zdá člověku lehčím. Pro pozůstalé, kteří se smrti bojí je jistě žeh lepší. Neboť mnohdy ani zemřelého neuvidí, zvláště když zemře v nemocnici a odtud je odvezen do Pardubic, kde za 15 minut je všechno odbyto.

Žeh jistě stal se nutností v milionových městech, kde je nedostatek místa k pohřbívání a další činitelé k němu donutily. Z tohoto hlediska i církve katolická žeh svým příslušníkům dovolila. Doporučila však, kde je to možné, podle **vzoru** Krista raději se nechávat pohřbívát do země. Básník František Halas v jedné své básni napsal:

"Ty můj kraji, Tvá hlína mnuta v prstech
voní po zetlelých vlasech dávno pohřbených
tkalcovských dědů a báb a je přísahou mé krve..."

Tedy je lépe být uložen do prachu zetlelých kostí našich předků!